

عَنْاب

(گیاہ سنابلے و پرورش)

تدوین: کمال غونہ

عُنب

(گیاه شناسی و پرورش)

سرشناسه: غوث، کمال، ۱۳۵۸ -

عنوان و نام پدیدآور: عُنب (گیاه‌شناسی و پرورش) / تدوین: کمال غوث.

مشخصات نشر: تهران: فکر بکر، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۲۱۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۹۶-۰۹-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابخانه

موضوع: عنابیان

رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ / ۹۶ / ۴۹۵

رده بندی دیویی: ۵۸۳/۸۶

شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۹۴۸۸۷

خرید اینترنتی این اثر در www.fekrebekr.ir

ناشر: فکر بکر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: پانیز ۱۳۹۵

ویراستار ادبی: محمدحسین غوث

ویراستاران فنی: دکتر محمدحسن راشد محصل، دکتر سعید ملک زاده شفاوردی، دکتر سرین مشتاقی، دکتر حمید هاشمی مقدم کشوک، مهندس عبدالرضا رضایی گزیک، مهندس سید ابوالقاسم عطاحسینی، مهندس محمد رضا میرزایی، مهندس بهنام معتمدی نژاد

صفحه آرای: فائزه دستگردی

طرح جلد: نفیسه شکرانی

لیتوگرافی و چاپ: واصف

قیمت: ۱۵۵۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر متعلق به ناشر می باشد.

۱۵	دیباچه
----	--------

فصل اول : کلیات

۱۵	۱- مقدمه
۱۶	۲- مبدا و پیشینه تاریخی
۱۷	۳- گسترش، پراکنش و میزان تولیدات
۱۷	۳-۱- پراکنش و تولید عنب در چین
۱۷	۳-۲- صادرات محصول ارقام یک عنب از چین
۱۹	۳-۳- گسترش عنب در خارج از چین
۱۹	۳-۴- وضعیت تولید عنب در خارج از چین

فصل دوم گیاه شناسی

۲۹	۱- طبقه بندی
۲۹	۱-۱- شرح گیاه شناسی جنس زیزیفوس
۳۰	۱-۲- زیر گونه های جنس زیزیفوس
۳۲	۱-۳- دسته بندی گیاه شناسی جنس زیزیفوس
۳۵	۱-۴- شرح گیاه شناسی گونه های مهم جنس زیزیفوس
۴۱	۱-۵- پراکنش جغرافیایی جنس زیزیفوس
۴۲	۱-۶- ژرم پلاسمهای درخت عنب در سطح بین المللی
۴۳	۱-۷- مشهورترین ارقام و وارته های عنب در سطح بین المللی
۵۰	۲- مورفولوژی و اندام شناسی
۵۰	۲-۱- ریشه
۵۱	۲-۲- جوانه و ساقه
۵۲	۲-۳- گل و میوه

فصل سوم: فیزیولوژی

- ۵۵ ۱- تیپ گلدهی، سیکل زندگی و طول دوره زندگی
- ۵۵ ۱-۱- تیپ گلدهی
- ۵۵ ۲-۱ سیکل زندگی و طول دوره زندگی
- ۵۶ ۲- گلدهی و میوه دهی
- ۵۶ ۱-۲ اوقات گلدهی
- ۵۷ ۲-۲ آرایش، ترتیب گل
- ۵۷ ۳-۲ شکوفه، پرچم و قدرت پذیرش کلاله
- ۵۷ ۴-۲ گرده افشانی و قدرت جوانه زنی گرده
- ۵۹ ۵-۲ میوه دهی و ریزش گرده
- ۶۱ ۳- رشد میوه
- ۶۲ ۴- ترکیبات شیمیایی
- ۶۳ ۱-۴ میوه
- ۶۶ ۲-۴ دانه
- ۶۷ ۳-۴ پوست ساقه
- ۶۸ ۴-۴ برگ و ریشه
- ۶۹ ۵-۴ خاصیت دارویی

فصل چهارم: نیازهای محیطی

- ۷۵ ۱- دما
- ۷۷ ۲- آب
- ۷۸ ۳- خاک
- ۸۲ ۴- باد
- ۸۲ ۵- نور، ارتفاع، جایگاه و موقعیت منطقه ای

۸۲	۵-۱- نور و ارتفاع از سطح دریا
۸۲	۵-۲- عوامل اقلیمی

فصل پنجم: باغبانی

۸۹	۱- بهبود گیاهی
۸۹	۱-۱- تنوع زیستی و ارقام مهم
۹۲	۱-۲- گزینش و اصلاح
۹۳	۱-۳- دورگ گیری
۹۴	۱-۴- تغییرات منابع بلوئیدی
۱۰۰	۱-۵- جهش و بیوتکنولوژی
۱۰۱	۲- روشهای تکثیر
۱۰۱	۲-۱- نهالهای بذری
۱۰۲	۲-۲- پیوند
۱۰۳	۲-۳- تکثیر از طریق قلمه های علفی و نیمه خشبی
۱۰۴	۲-۴- تکثیر از طریق قلمه های خشبی
۱۰۴	۲-۵- قلمه ریشه در عنب
۱۰۴	۲-۶- کشت بافت
۱۰۷	۳- کاشت و پرورش
۱۰۷	۳-۱- احداث و طراحی باغ
۱۱۰	۳-۲- هرس و تربیت
۱۱۲	۳-۳- آب، خاک و مدیریت تغذیه
۱۱۵	۳-۴- روشهای افزایش باردهی
۱۱۸	۴- آفات و بیماریها
۱۳۹	۵- برداشت
۱۳۹	۵-۱- زمانهای مناسب برداشت

۱۴۱	۲-۵- روشهای برداشت
۱۴۵	۶- انبارداری
۱۴۵	۱-۶- ذخیره سازی میوه های تازه
۱۴۶	۲-۶- ذخیره سازی میوه های خشک شده
۱۴۷	۷- فرآوری
۱۴۷	۸- مصارف و کاربردهای غذایی عنب
۱۵۳	منابع
۱۷۱	فصل ششم بخاره ما

دیباچه

- سپاس ستایش خداوند را که کتاب عناب (میوه فراموش شده)، پس از انتشار، مورد توجه علاقه مندان، پرورش این درخت، قرار گرفت و بعد از طی مدت ۶ سال نگارنده را ترغیب به نگارش دوباره این کتاب از نگاهی جدید برای استفاده خواستاران آن گردانید. در این کتاب نهایت تلاش نگارنده بر این بود تا مطالبی را که فقط درباره محصول عناب در سطح کشور و بین المللی نگارش گردیده، مورد استفاده قرار گیرد. برای تدوین این نسخه مراحل ذیل طی گردید:
۱. مقاله عناب نوشته شده توسط پروفسور منگجیون لی (رئیس مرکز بین المللی تحقیقات عناب چین) در سال ۲۰۱۰ در ۲۰ صفحه ترجمه گردید.
 ۲. کتاب عناب در آمریکا نوشته ریچارد اشتین (کارمند بازنشسته مرکز تحقیقات چیکو) در سال ۲۰۰۶ در ۱۰۰ صفحه ترجمه گردید.
 ۳. مقاله عناب در استرالیا (۲۰۱۴) نوشته ش. م. واط خانم راشل جانسون (کارشناس و محقق عناب در بخش کشاورزی و سلامت غذایی دانشگاه غرب استرالیا) در ۷۰ صفحه ترجمه گردید.
 ۴. مقاله دانش سنتی پرورش عناب در منطقه جیای چین (۲۰۱۳ - ۲۰۱۱) در ۷۰ صفحه ترجمه گردید.
 ۵. کتاب عناب هندی و سایر عنابها نوشته اعظم علی و سایر همکارانش از دانشگاه سوامپتون انگلیس در سال ۲۰۰۶ در ۳۰۲ صفحه تهیه و فقط مباحثی که ارتباط مستقیم با گونه عناب داشت، ترجمه گردید.
 ۶. جهت افزایش بار علمی این کتاب، خلاصه مجموعه مقالات اولین (۸۰ مقاله - ۲۰۰۸) و دومین (۳۵ مقاله - ۲۰۱۱) سمپوزیوم بین المللی عناب در چین و خلاصه مجموعه مقالات

سومین سمپوزیوم بین المللی عناب در استرالیا (۲۰ مقاله - ۲۰۱۳) و خلاصه مجموعه مقالات اولین همایش ملی زرشک و عناب کشور تهیه و مقالاتی که جنبه کاربردی داشتند، ترجمه و ویرایش گردید.

۷. تهیه مقالات کاربردی مرتبط با عناب در داخل کشور.
۸. استفاده از مطالب کتب تالیفی و چاپ شده درباره عناب در داخل کشور در سنوات گذشته.
۹. تهیه و استفاده از مطالب پایان نامه های مربوط به محصول عناب در داخل کشور.
۱۰. استفاده از مجموعه کتب تألیف شده، مقالات چاپ شده در کنفرانسها، همایشها و مجلات داخلی و خارجی و پایان نامه های مشاوره شده در حوزه های کشت بافت، جی آی اس، نشانگرهای مولکولی و کارهای ژنتیکی توسط نگارنده.

در پایان، حدود ۱۰۰ صفحه از مطالب جمع آوری شده مطالعه و از مجموع آنها، در حدود ۲۰۰ صفحه مطالب کاملاً دانشی و تخصصی مربوط به عناب ترجمه، تهیه و ویراستاری گردید. اصل و اساس تدوین این کتاب بر پایه ترجمه ی مقاله عناب نوشته ی پروفسور لی قرار گرفت، چرا که این مقاله با حجم کم خود، تاملی و وین و نکات کاربردی و مهم درباره عناب را از سال ۱۸۷۴ تا سال ۲۰۱۰ با خود همراه داشت. پس با توجه به هر موضوع جستجوی منابع تا سال ۲۰۱۶ به علاوه مجموعه کارهای تحقیقاتی نگارنده ر تألیفات تا مقالات داخلی و خارجی و مشاوره پایان نامه کارشناسی ارشد بر این مطالب انجام گردید و به گونه ای که خواندن کتاب برای علاقه مندان، اهل ذوق و مطالعه خوش آید، تدوین و تألیف گردید. در این چاپ بازنگری کامل توسط نگارنده نسبت به کتاب قبلی صورت گرفته و نهایت کوشش بر آن بوده است تا کاستیهایی که در چاپ اول احساس می شد، مرتفع و ضمن کم حجم کردن مطالب، جنبه تخصصی و کاربردی کتاب بیشتر شده، به گونه ای که تا مدت ها به عنوان تنها منبع قابل ارجاع درباره عناب مطرح گردد. این کتاب در ۶ فصل به ترتیب شرح ذیل تنظیم گردید:

فصل اول: کلیات، فصل دوم: گیاه شناسی، فصل سوم: فیزیولوژی، فصل چهارم: نیازهای محیطی، فصل پنجم: باغبانی و فصل ششم: نگاره ها.

جهت کاهش هزینه های مربوط به چاپ، نگاره ها و نمودارهای به کار رفته در کتاب که می بایست به صورت رنگی باشند از داخل متن کتاب خارج و با عنوان فصل ششم در پایان کتاب قرار

گرفت. تمامی نگاره ها و نمودارهای به کار رفته در این فصل، مختص درخت عنب بوده و مطالعه این فصل به تمام علاقه مندان توصیه می شود.

لازم است از تمام کسانی که در تلاش برای بازنگری و چاپ این کتاب نگارنده را یاری داده و نکاتی را برای بهبود مطالب کتاب عنوان کردند، سپاسگزاری شود. از آقای دکتر راشد محصل (استاد و مدرس گروه زراعت دانشگاه فردوسی مشهد)، آقای دکتر ملک زاده (دانشیار گروه بیوتکنولوژی دانشگاه فردوسی مشهد) و خانم دکتر مشتاقی (دانشیار گروه بیوتکنولوژی دانشگاه فردوسی مشهد) به دلیل قبول بررسی مباحث مربوط به گیاه شناسی، کارهای مولکولی، ژنتیکی و کشت بافت عنب، تقدیر و تشکر می گردد. از آقای مهندس رضایی (کارشناس ارشد باغبانی سازمان جهادکشاورزی خراسان جنوبی) که مباحث مربوط به پرورش عنب را بررسی نمودند، تقدیر و تشکر می گردد. از آقایان مهندس معتمدی نیا (کارشناس ارشد حشره شناسی و عضو هیئت علمی مرکز آموزش کشاورزی، تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی خراسان جنوبی) و مهندس میرزایی (کارشناس ارشد بیماریهای گیاهی و عضو هیئت علمی مرکز آموزش کشاورزی، تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی خراسان جنوبی) نیز به دلیل قبول بررسی مباحث مربوط به آفات و بیماریهای عنب، تقدیر و تشکر می گردد. از آقای مهندس سجادی (مدیر محترم جهادکشاورزی قاینات) و مهندس مسوی نسب (مسئول محترم مرکز جهاد کشاورزی آراین شهر) به دلیل فراهم نمودن شرایط مناسب برای نگارش این کتاب تقدیر و تشکر می گردد. از آقای محمد حسین غوث (کارشناس ارشد ادبیات فارسی، بازنشسته آموزش و پرورش و مدرس دانشگاه) بدلیل انجام ویراستاری ادبی کتاب تقدیر و تشکر می گردد. از آقای حمید هاشمی مقدم کشوک (دکترای زبان انگلیسی) و آقای مهندس عطاء حسینی (کارشناس ارشد باغبانی سازمان جهادکشاورزی خراسان جنوبی) که با برداشتن برخی اصطلاحات تخصصی حقیر را یاری نموده اند، تشکر می گردد. از آقای بلال غوث (کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی و کارشناس ترویج سازمان جهادکشاورزی خراسان جنوبی) که در ابتدای امر، در خصوص ترجمه و جمع آوری اطلاعات، نگارنده را یاری رسانده اند، تقدیر و تشکر می گردد. از صبر و حوصله ی همسرم در تحمل زحمات فراوان زندگی در طول مدت تدوین این مجموعه که بی شک بدون وجود پاکش این کتاب نگارش نمی شد، بی نهایت ممنون

و سپاسگزارم.

در پایان از تمامی خوانندگان عزیزی که توجه ویژه ای به این کتاب داشته و خواهند داشت، مراتب تقدیر و تشکر خود را ابراز داشته و تقاضا می شود، همانگونه که بعد از چاپ کتب قبلی نگارنده را راهنمایی کردند بر روی منت گذاشته و با ارسال انتقادات و پیشنهادات سازنده خود به آدرس پستی kamal.ghous@yahoo.com در خصوص هرچه پربارتر کردن بار علمی این مجموعه در ویرایشهای بعدی و یا خلق آثار دیگر، همکاری لازم مبذول فرمایند .

کمال غوث - پاییز ۱۳۹۵

www.ketab.ir